

Mastwijk te Montfoort

Inventarisatie beschermde soorten in het kader van de natuurwetgeving

Mastwijk te Montfoort

Inventarisatie beschermde soorten in het kader van de
natuurwetgeving

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-rapport 2020-39

Datum	28 juni 2020
Versie	V2

Gecontroleerd door: R. de Beer

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding tot het onderzoek	4
1.2	Doel van het onderzoek.....	4
1.3	Ligging van het plangebied	5
1.4	Geplande werkzaamheden	5
1.4.1	Aangepaste effectbeoordeling	5
1.5	Leeswijzer	5
2	Methode	7
2.1	Amfibieën.....	7
2.1.1	Heikikker.....	8
2.1.2	Rugstreeppad	8
3	Resultaten Heikikker	10
4	Resultaten Rugstreeppad	11
5	Effectbeoordeling en maatregelen	12
5.1	Heikikker	12
5.2	Rugstreeppad.....	13
6	Conclusies en aanbevelingen	14
7	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	15
8	Bijlagen	16

1

Inleiding**1.1 Aanleiding tot het onderzoek**

Er bestaan plannen een locatie nabij Montfoort, provincie Utrecht her in te richten.

Het is mogelijk dat Heikikker en Rugstreeppad in het plangebied aanwezig zijn. De aanwezigheid van deze potentie is aangegeven in een eerder uitgevoerde quickscan (HARTOG, 2019).

Om dit nader te onderzoeken heeft Mees Ruimte & Milieu opdracht gegeven aan ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot een inventarisatie uit te voeren naar deze soorten.

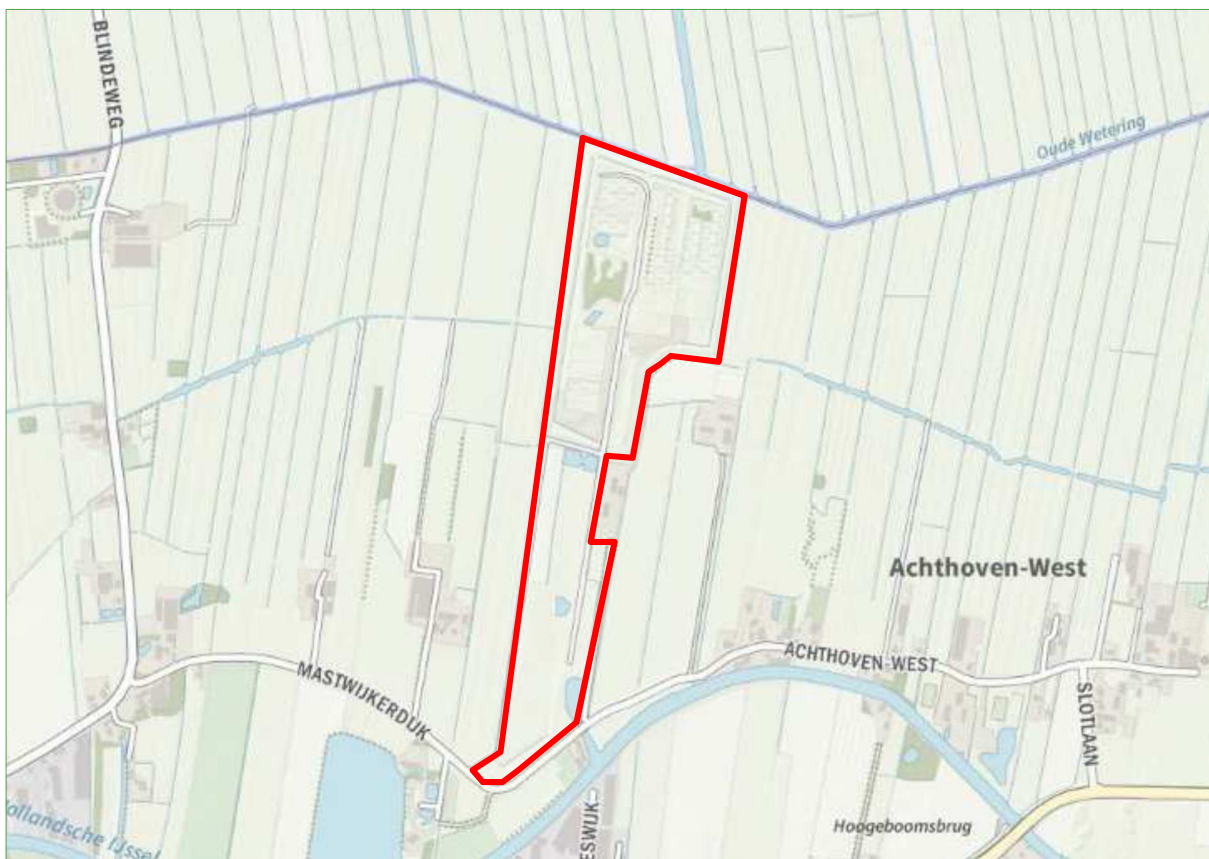
Het onderzoek is uitgevoerd in de periode april-juni 2020. Dit rapport doet verslag van het onderzoek.

1.2 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in het voorkomen en de verspreiding van Heikikker en Rugstreeppad binnen het plangebied.

Figuur 1.

Rood omrand de ligging van plangebied Mastwijk in het buitengebied van Montfoort.

1.3 Ligging van het plangebied

In Figuur 1 is de ligging van het plangebied aangegeven. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 20 hectare en betreft een afvalzorglocatie met diverse baggerdepots. Het is landelijk gelegen aan de Mastdijkerweg ten noordoosten van de dorpskern van Montfoort. Ten zuiden van het plangebied stroomt de Hollandsche IJssel.

1.4 Geplande werkzaamheden

Binnen het plangebied zal natuur, recreatie, educatie en opwek van duurzame energie worden gerealiseerd. Zo zal er een zonnenveld worden aangelegd. Daarnaast zal nieuwe bebouwing worden opgericht.

De ecologisch gevoelige werkzaamheden kunnen bestaan uit het verwijderen van de vegetatietoplaag, het vergraven van de bodem of de oevers en het kappen en rooien van struiken en/of bomen.

1.4.1 Aangepaste effectbeoordeling

Uit de eerder uitgevoerde quickscan (HARTOG, 2019) is ook potentie voor Platte schijfhoren en Waterspitsmuis naar voren gekomen. Vanwege de aanpassing van werkzaamheden en de geconstateerde verdroging van het middenterrein is het niet nuttig en noodzakelijk verder onderzoek uit te voeren naar deze soorten.

Omdat bosschages en bomen behouden blijven, worden bij voorbaat geen negatieve effecten verwacht op vleermuizen. Mogelijk landbiotoop van Heikikker in de bosschages wordt hiermee niet aangetast. Omdat de randsloten met een werkbreedte van 5 meter ongemoeid blijven kunnen geen negatieve effecten verwacht worden op mogelijk aanwezige Platte schijfhoren of Waterspitsmuis. Ook hiermee wordt eventueel aanwezig landbiotoop van Heikikker ontzien.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode van het onderzoek beschreven.

In hoofdstuk 3-4 worden de resultaten beschreven en wordt aangegeven welke soorten zijn aangetroffen binnen en eventueel nabij het plangebied.

In hoofdstuk 5 wordt ingeschat in hoeverre deze soorten negatieve effecten kunnen ondervinden door de uit te voeren werkzaamheden welke specifieke maatregelen eventueel noodzakelijk zijn en of een ontheffing van de Wnb noodzakelijk is.

Hoofdstuk 6 bevat de conclusies en eventuele aanbevelingen. Indien van toepassing worden aanbevelingen gedaan.

Hoofdstuk 7 ten slotte, geeft een overzicht van de gebruikte literatuur.

In de bijlages is aanvullende informatie opgenomen over de geldende wetgeving en de gebruikelijke procedures bij een vergunnings- en/of ontheffingsaanvraag. Eventueel zijn (indien relevant) verspreidingskaarten opgenomen.

Mastwijk te Montfoort. Deel van het middenterrein.

2 Methode

2.1 Amfibieën

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde soorten amfibieën en hun voortplantingslocaties. De soorten amfibieën die in Nederland zijn beschermd krachtens de Wnb staan genoemd in Tabel 1. De inventarisatie betreft alle beschermde, niet-vrijgestelde soorten onder de Wnb.

Van deze soorten worden in het plangebied Rugstreeppad en Heikikker verwacht. Voor de andere relevante soorten zijn geen recente waarnemingen bekend uit de omgeving van het plangebied en bovendien ontbreekt geschikt leefgebied (zie ook HARTOG, 2019).

Uiteraard is tijdens de inventarisatie ook gelet op eventueel andere aanwezige (beschermde) amfibieën.

Tabel 1.
Beschermde soorten amfibieën conform artikel 3.5 en 3.10 van de Wnb.

Habitatrichtlijnsoorten		
Boomkikker	Poelkikker	Gewone pad
Geelbuikvuurpad	Rugstreeppad	Kleine watersalamander
Heikikker	Vroedmeesterpad	Meerkikker
Kamsalamander	Andere soorten	Middelste groene kikker
Knoflookpad	Alpenwatersalamander	Vinpootsalamander
	Bruine kikker	Vuursalamander

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kennisdocumenten Rugstreeppad, Heikikker (BIJ12, 2017).

Alle vangsten en waarnemingen zijn op locatie gekarteerd. Daarbij is de classificatie uit Tabel 2 aangehouden.

Aan de hand van de waargenomen larven kan afgeleid worden van welke soorten op welke plaatsen daadwerkelijk voortplanting heeft plaatsgevonden. Daarnaast kunnen ook adulte dieren worden gevangen.

Tabel 2.
Abundantieclassen voor faunakartering

Abundantieklasse	Aantal exemplaren
1	1
2	2-5
3	6-10
4	11-20
5	>20

2.1.1 Heikikker

De inventarisatie is vroeg in het voorjaar uitgevoerd in de periode maart/april, de voortplantingstijd van de soort. Er is 's nachts gezocht naar roepende dieren tijdens relatief zwoele avonden bij weinig wind.

In dezelfde periode is overdag het gebied éénmaal onderzocht op de aanwezigheid van eiklommen. Deze zijn wat kleiner dan die van de Bruine kikker.

Bezoekdatum	Tijd	Weer
15 maart 2020	18:45 – 20:45	
18 maart 2020	18:50 – 21:00	10 graden 3/8, NNW3
15 april 2020	20:38 – 22:40:	10 graden, 8/8, ZZ03

2.1.2 Rugstreeppad

Om voortplantingsplaatsen van de Rugstreeppad op het spoor te komen is op twee avonden in de periode 2e helft van april en mei geluisterd naar kooractiviteit (15 april en 2 mei). De bezoeken zijn zoveel mogelijk tijdens relatief warme en windstille avonden en nachten uitgevoerd. Daarnaast is op 17 juni een derde avondbezoek afgelegd.

Tijdens een nachtelijk bezoek worden de potentiële voortplantingsplaatsen opgezocht en worden roepende mannetjes geteld. Op paden en andere open plekken kunnen 's nachts adulte dieren worden waargenomen.

Nachtelijk onderzoek naar Rugstreeppad in Mastwijk te Montfoort .

Omdat tijdens luisterrondes geen Rugstreeppadden zijn waargenomen, is geen apart dagbezoek afgelegd. Tijdens een dagbezoek kan daadwerkelijke voortplanting worden aangetoond door met een fijnmazig schepnet potentiële voortplantingslocaties te bemonsteren op larven en/of eisnoeren. Ook kunnen dan jonge padjes worden aangetroffen op de oevers van het voortplantingswater. De eerder in het plangebied aanwezige poeltjes, bleken, ondanks de natte winter van 2020, al vroeg in het voorjaar van 2020 te zijn opgedroogd (*BEER, DE, 2020*).

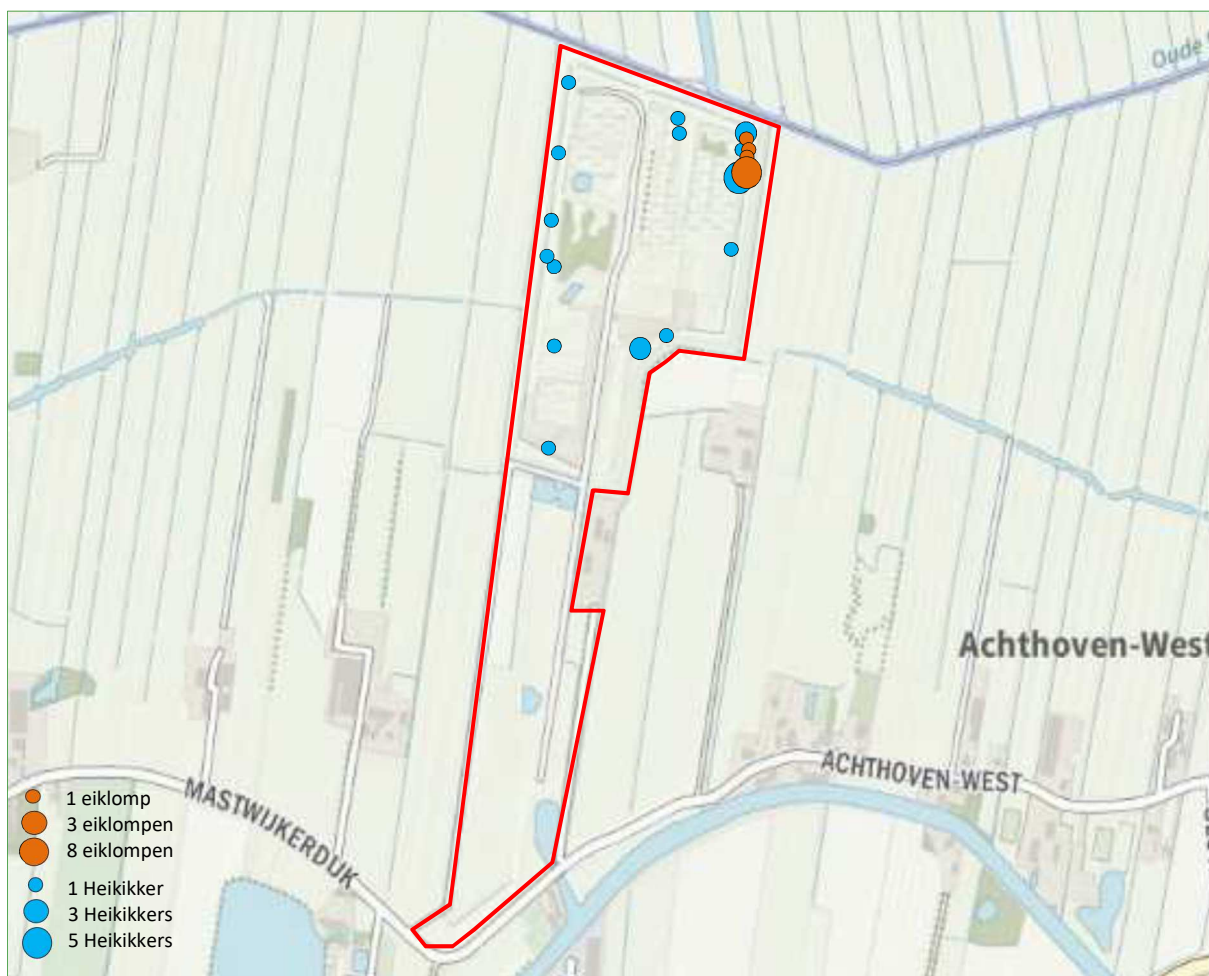
Bezoekdatum	Tijd	Weer
18 april 2020	20:38 – 22:40	10 graden, 8/8, ZZO3
2 mei 2020	21:00 – 23:00	11 graden, 6/8, W3
17 juni 2020	22:00 – 00:00	18 graden, 8/8, N3

3 Resultaten Heikikker

In het voorjaar van 2020 is het plangebied drie keer bezocht. Tijdens de inventarisaties is Heikikker in het plangebied waargenomen.

Bezoekdatum	Aantal Heikikkers	Aantal eiklommen
15 maart 2020	16	3
18 maart 2020	21	10
15 april 2020	0	2

Er zijn volwassen dieren, larven en eiklommen aangetroffen. De hoogste dichtheden van de soort bevonden zich in de randsloot in het noordoostelijke deel (zie onderstaande figuur). De overige exemplaren bevonden zich verder op het middenterrein en verspreid in de randsloot.

Waarnemingen Heikikker tijdens de veldbezoeken. De oranje stippen geven de eiklommen weer, de blauwe stippen geven de waargenomen volwassen Heikikkers weer. Roodomrand de ligging van het plangebied.

4 Resultaten Rugstreeppad

Het plangebied is in 2020 driemaal bezocht (april, mei en juni). Tijdens deze bezoeken is geen kooractiviteit van Rugstreeppadden waargenomen. Ook zijn geen zichtwaarnemingen van de soort gedaan (eisnoeren, volwassen exemplaren).

Hiermee is aangetoond dat Rugstreeppad niet aanwezig is in het plangebied. Omdat de soort niet in het plangebied aanwezig is, is in dit rapport geen verspreidingskaart opgenomen.

Bezoekdatum	Aantal Rugstreeppadden
18 april 2020	0
2 mei 2020	0
17 juni 2020	0

5 Effectbeoordeling en maatregelen

5.1 Heikikker

Tijdens de in het voorjaar van 2020 uitgevoerde onderzoeksronden bleek het middenterrein door een lange periode van droogte en de verlaging van waterstanden die jaarlijks begin april wordt ingezet, volledig te zijn verdroogd. Als gevolg hiervan heeft (in ieder geval dit jaar) de voortplanting van Heikikker zich beperkt tot de randsloten in het plangebied. Het is mogelijk dat in een nat voorjaar Heikikker zich in de poelen in het middenterrein wel kan voortplanten. De plannen voor Mastwijk Montfoort hebben in dat geval een negatief effect op de aanwezige voortplantende Heikikkers in het plangebied. Middels het treffen van maatregelen kunnen de effecten op de soort worden verminderd dan wel worden voorkomen.

Verwacht wordt dat de Heikikker voor zijn landbiotoop zal kiezen voor de vochtige bosschages met dekking van stronken en takken die her en der op het terrein aanwezig zijn. Wellicht gebruiken de dieren ook vochtige slootoevers of de wateren zelf voor overwintering en als landbiotoop. Het gebruik van landbiotoop op het ruige, dicht begroeide en droge middendeel van het terrein waar jaarlijks tevens minimaal tweemaal de ruigtes worden afgemaaid, is onwaarschijnlijk.

De droge afgemaaide ruigtes met brandnetels en Akkerdistel (situatie juni) worden niet beoordeeld als gunstig landbiotoop voor de Heikikker.

Voor een gunstige staat van instandhouding van de Heikikker is het noodzakelijk dat tijdens de werkzaamheden en in het ontwerp van de zonneweide rekening wordt gehouden met voortplantingsmogelijkheden van de soort. De functionaliteit van de voortplantingsplaatsen dient behouden te blijven. Daarnaast moet gewerkt worden buiten de kwetsbare perioden tijdens voortplanting (sloten, middendeel) en de winterrust (bosschages, slootoevers, sloten).

Zie Tabel 3 voor de periodes. De kwetsbare periode voor voortplanting loopt van februari tot en met half juli, tot wanneer de larven uit het water zijn.

Tabel 3.
*Kwetsbare periode
Heikikker*

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Voortplanting												
Winterrust												

5.2 Rugstreeppad

Tijdens de drie uitgevoerde onderzoeksronden is Rugstreeppad niet gevonden in het plangebied. De voorgenomen plannen in de Mastwijk te Montfoort kunnen geen negatief effect hebben op de Rugstreeppad.

6 Conclusies en aanbevelingen

Tijdens de inventarisatie is Heikikker in het plangebied aangetroffen (zie Tabel 4).

Tabel 4.

*Aangetroffen
beschermde soorten
met vastgestelde
gebruiksfuncties in
Mastwijk in Montfoort
in 2020.*

	Aanwezig	Landbiotoop	Voortplantingsbiotoop
Amfibieën			
Heikikker	ja	ja	ja
Rugstreeppad	nee	nee	nee

- ♣ In het plangebied zijn Heikikkers aangetroffen. In de randsloten is voortplanting van de soort vastgesteld. Het middenterrein was in het voorjaar van 2020 onderdeel van het habitat van de soort en zal, in minder droge (voor)jaren gedeeltelijk mogelijk dienst doen als voortplantingshabitat.
- ♣ Wanneer werkzaamheden in het plangebied plaatsvinden, dient voorafgaand hieraan een ontheffing in het kader van de Wnb te worden aangevraagd waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.
- ♣ In het plangebied is Rugstreeppad niet aanwezig. De voorgenomen werkzaamheden kunnen geen negatieve effecten hebben op de soort.

7

Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

BEER, R DE, RONDE, V., 2020. *Memo beoordeling potentie Mastwijk Montfoort*. Van der Goes en Groot, Alkmaar.

BIJ 12 *Kennisdocument Heikikker*, versie 1.0. BIJ12 juli 2017

CREEMERS, R.C.M., & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED.), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland* - Nederlandse Fauna.

HARTOG, L. 2019. *Mastwijk te Montfoort, Toetsing in het kader van de natuurwetgeving*. G&G advies QS2019-33, Van der Goes en Groot, Alkmaar.

8 Bijlagen

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1.1 Wet Natuurbescherming (Wnb)

De Wet Natuurbescherming (Wnb) is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd.

In de Wnb is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn.

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de ontheffingsverlening en handhaving.

Bijlage 1.1.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Wnb is de zorgplicht die stelt dat “een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

Bijlage 1.2 Soortbescherming

Bijlage 1.2.1 Categorieën

Onder de Wnb wordt een aantal soorten planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die respectievelijk zijn beschermd onder de Europese Habitatrichtlijn en soorten genoemd in de Europese Vogelrichtlijn.

Naast deze Europees beschermde soorten heeft de wetgever nog een extra categorie soorten toegevoegd, de ‘andere soorten’.

Per provincie is conform artikel 3.11 nog een vierde categorie opgesteld, die van de ‘vrijgestelde soorten’. Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht bij het overtreden van de verbodsbepalingen (zie Bijlage 1.2.2) bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie variëren en is te vinden in Tabel 5.

Daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis in of op gebouwen of daarbij behorende erven in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden in artikel 3.10.

Tabel 5.

Vrijgestelde soorten per provincie.

Rood=niet vrijgesteld.

	DR	FL	FR	GL	GR	L	NB	NH	OV	UT	ZH	ZL
Zoogdieren												
Aardmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing	+	+	+		+	+				+	+	+
Dwergmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						⁺¹						
Egel	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hermelijn	+	+	+		+	+				+	+	
Huisspitsmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ondergrondse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter						⁺²						
Tweekleurige bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Veldmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel	+	+	+		+	+				+	+	
Wild zwijn							+					
Woelrat	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Amfibieën en reptielen												
Bruine Kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						⁺³						
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						⁺⁴						
Meerkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

*: algemene vrijstelling wanneer soorten zich in/op gebouwen en bijhorende erven bevinden

+1:geldt in de periode maart-april en juli t/m november

+2:geldt in de periode 15 augustus t/m februari

+3:geldt in de periode juli t/m september

+4:geldt in de periode 15 augustus t/m 15 oktober

Bijlage 1.2.2 Verbodsbepalingen

De Wnb bepaalt conform artikel 3.1, 3.5 & 3.10 dat de volgende zaken verboden zijn:

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen¹
2. Het is verboden dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
5. Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Bijlage 1.2.3 Ontheffingsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals het slopen, renoveren of bouwen van woningen, het dempen van wateren of het aanleggen bedrijventerreinen, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing voor de Wnb verkregen worden.

Als er beschermde soorten (zie Bijlage 1.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én verbodsbepalingen (zie Bijlage 1.2.2) worden overtreden, dan is ontheffing vereist of moet, indien mogelijk, conform art. 3.31 gewerkt worden met een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de

¹Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 1.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een ontheffing belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen ontheffing. Als schade niet te voorkomen is, dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Andere soorten

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.

Bijlage 1.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen ontheffing verleend. Als men verstorende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen ontheffing noodzakelijk.

Er is een uitzondering, vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'jaarrond beschermde broedvogels', categorie 1 t/m 4, zie kader volgende pagina.

Kader: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en bijbehorende categorie.

Soort	Categorie	Toelichting codes
Boomvalk	4	Vogelsoorten waarvan de nesten in
Buizerd	4	principe jaarrond zijn beschermd met
Gierzwaluw	2	beschermingscategorie:
Grote gele kwikstaart	3	1 = soorten die ook buiten het
Havik	4	broedseizoen het nest gebruiken als vaste
Huismus	2	rust- of verblijfplaats,
Kerkuil	3	2 = koloniebroeders die elk broedseizoen
Oehoe	3	op dezelfde plaats broeden en die daarin
Ooievaar	3	zeer honkvast zijn of afhankelijk van
Ransuil	4	bebouwing of biotoop,
Roek	2	3 = soorten die elk jaar op dezelfde plaats
Slechtvalk	3	broeden en die daarin zeer honkvast zijn of
Sperwer	4	afhankelijk van bebouwing,
Stenuil	1	4 = soorten die niet of nauwelijks zelf in
Wespendief	4	staat zijn een nest te maken.
Zwarte wouw	4	

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). **Let wel!** Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf wordt zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan, betrokken!

Voor jaarrond beschermde soorten kan, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél ontheffing worden aangevraagd. Een 'omgevings-check' is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een ontheffingsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie. Als geen schade optreedt en de gunstig staat van instandhouding niet in gevaar komt, zal de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Categorie 5-soorten

Er is nog een categorie met 'bijzondere' vogelsoorten (Categorie 5) Deze soorten keren (zoals ook jaarrond beschermde soorten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen'.

Bijlage 1.2.6 Gedragcodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode hoeft bij werkzaamheden in het kader van

natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (artikel 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5) en andere soorten (artikel 3.10) geen ontheffing te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt met deze gedragscode (artikel 3.31). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. Te beïnvloeden soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld en er moet een belang zijn voor het project vergelijkbaar met genoemde belangen uit de VRL, HRL of de 'andere soorten'.

Bijlage 1.3 Gebiedsbescherming

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden. In de Wnb (art. 1.12) wordt ook verordend dat (provinciaal) gebieden aangewezen worden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tevens wordt aangegeven dat provincies mogelijkheden hebben ook andere belangrijke gebieden aan te wijzen vanwege hun landschapelijke- of natuurwaarden.

Bijlage 1.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-landen hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=0>

Habitattoets

Wanneer plannen bestaan een project in of rond een Natura 2000-gebied uit te voeren, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze toetsing (ook wel 'Habitattoets' genoemd) blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend.

Als uit de 'Habitattoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, vindt de vergunningaanvraag plaats via een verslechterings- en verstoringstoets. Bij deze toets wordt via een uitgebreide effectbeoordeling nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten. Het bevoegd gezag geeft een vergunning af als de verslechtering of verstoring in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen aanvaardbaar is.

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000- gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Aangetoond moet worden dat geen negatieve gevolgen mogelijk kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Bijlage 1.4 Overige gebiedsbescherming

Bijlage 1.4.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Ingrepen in gebieden die horen bij het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS) worden in principe niet toegestaan, tenzij bijvoorbeeld uitgesloten is dat de ingreep een negatief effect heeft op het netwerk of de ingreep een groot maatschappelijk belang dient. Getoetst wordt of een ingreep van invloed is op 'wezenlijke kenmerken en waarden', het NNN kent geen toetsing op 'externe werking'. Als een ingreep wordt toegestaan, moeten eventuele nadelige gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen en de resterende schade moet worden gecompenseerd. Uitgangspunt bij het toestaan van ingrepen is dat netto sprake moet zijn van een versterking van het netwerk.

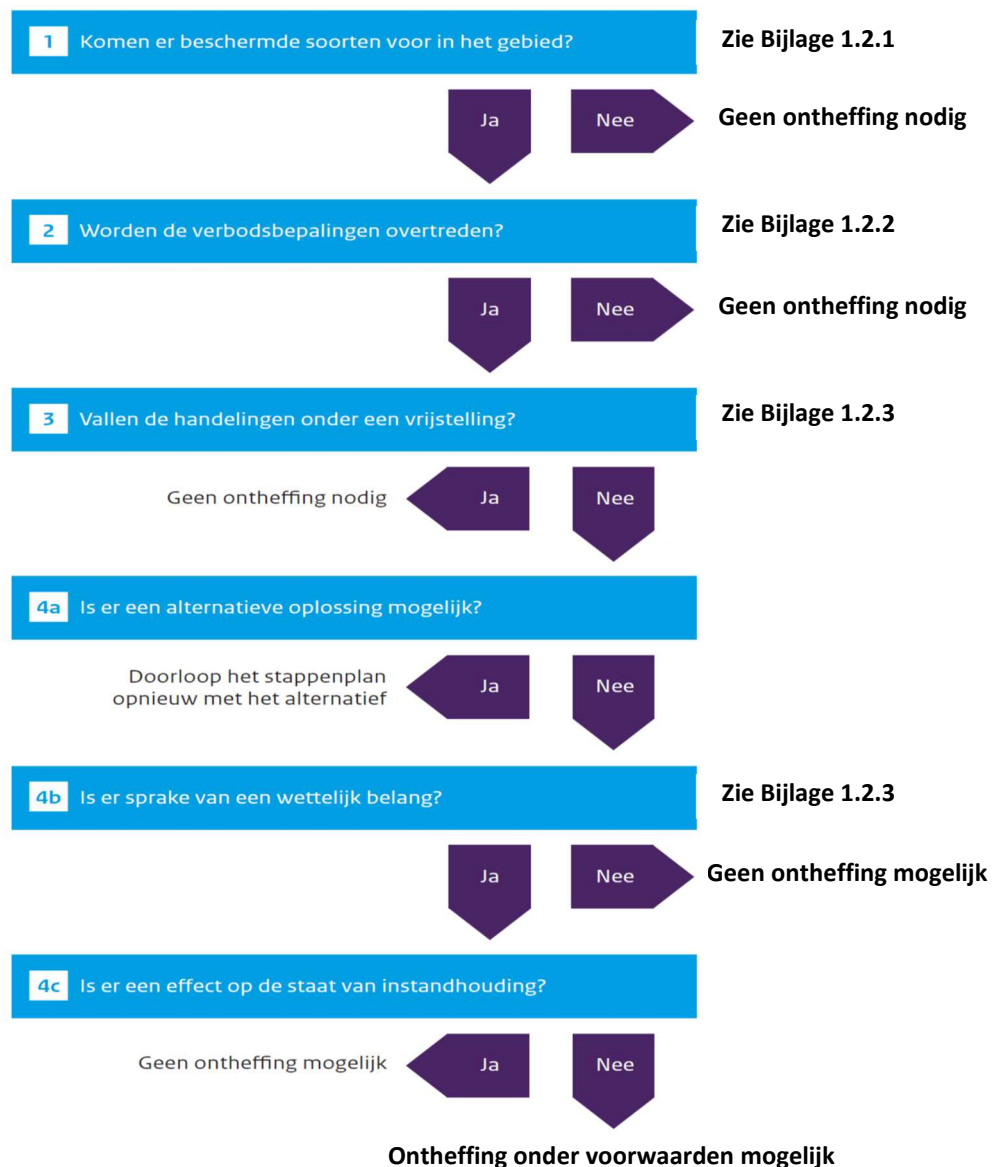
Bijlage 1.4.2 Overige natuurwetgeving

Naast de behandelde wetgeving zijn soms andere gebied beschermende bepalingen van kracht. Dit kunnen regionale of provinciale plannen of visies zijn die gebieden of soorten (extra) beschermen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'weidevogelleefgebieden' van de Provincie Noord-Holland. Per plangebied zal op maat moeten worden nagegaan of dergelijke bepalingen aan de orde zijn.

Bijlage 1.5 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden

Figuur 2.
Stappenplan
procedure
ecologisch
onderzoek en
ontheffing

kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig en dient het stroomschema uit Figuur 2 te worden gevolgd.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt gezien dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aangetroffen worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Bijlage 1.5.1 Ontheffingsaanvraag Wnb

Als stap 4a uit het stroomschema negatief is omdat een project of plan locatie gebonden is en er geen alternatieven zijn, is een

ontheffingsaanvraag waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een projectplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied (ongeveer 3-5 jaar geldig).

De aanvraag kan voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning plaatsvinden. De aanvraag wordt gedaan bij de provincie waarin het plangebied is gelegen.

Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (WABO).

Men dient op het digitale aanvraagformulier van het omgevingsloket (OLO) dan aan te geven dat 'Handelingen worden verricht met gevolgen voor beschermde dieren en planten'. Ook hierbij dient een projectplan en inventarisatie bijgevoegd te worden.

De gemeente waarbij de aanvraag is ingediend stuurt de informatie omtrent beschermde flora en fauna naar de provincie die een 'Verklaring van geen bedenkingen' (VVGB) afgeeft als onderdeel van de omgevingsvergunning.

De provincie handhaaft bepalingen uit eventuele ontheffingen en vergunningen en de eventuele werking van de Wnb bij projecten waar geen ontheffing is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door de provincie. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes of het stilleggen van werkzaamheden.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl